

16. 5. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

„Zásady slušnosti“ u občanskoprávní náhrady nemajetkové újmy na zdraví - jak postupovat při jejich výkladu?

Nový občanský zákoník, který pro odčinění bolesti a ztížení společenského uplatnění zavedl pravidlo „zásad slušnosti“, je v účinnosti již téměř 3,5 roku. Během této doby byla vydána Metodika k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, posvěcená Nejvyšším soudem, přijata paralelní pracovněprávní úprava, která tutéž problematiku řeší náhradovým nařízením vlády, a publikováno několik zajímavých rozhodnutí Ústavního soudu na téma náhrady nemajetkové újmy jako takové. S určitým časovým odstupem je tedy možné se aktuálně zamyslet nad tím, jak za daného stavu pojem „zásady slušnosti“ vykládat, abychom dospěli ke spravedlivému řešení.

Mališ Nevrkla Legal
Advokátní kancelář / Attorneys At Law

Pozorný čtenář může namítnout, že předmětné ustanovení § 2958 NOZ jako primární kritérium stanoví „plné vyvážení“ vytrpěné bolesti či jiné nemajetkové újmy, tak proč rovnou řešit zásady slušnosti, které mají dle zákona přijít na řadu až poté, „nelze-li výši náhrady takto určit“? To je formálně vzato pravda, v odborné veřejnosti však v zásadě existuje shoda na tom, že plné vyvážení újmy vzniklé při ublížení na zdraví je prakticky nemožné, neboť zdraví je zcela výjimečnou, navýsost subjektivní a vskutku nemateriální hodnotou, což vylučuje možnost její přesné kvantifikace. [1]

Již menší shoda však panuje ohledně důsledků nemožnosti dosáhnout skutečně plného vyvážení vzniklé nemajetkové újmy. Část odborné veřejnosti se kloní k závěru, že je tím automaticky naplněna hypotéza věty poslední § 2958 NOZ („Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.“), a je tudíž možno normativní požadavek na „plné vyvážení“ vzniklé újmy v zásadě pominout (je přeci shoda na tom, že to nejde, ne?). Další část odborné veřejnosti, ke které se kloním i já, vychází z interpretačního **předpokladu racionálního zákonodárce**, tedy že každým právním předpisem (a každou v něm obsaženou právní normou) je sledován nějaký účel, tj. cíl, kterého má být příslušnou právní úpravou dosaženo.

Je-li potom dispozice určité právní normy takové povahy, že se k ní můžeme více či méně přiblížit, ale objektivně nemůže být zcela naplněna, je adekvátnějším přístupem tuto normu nikoliv zcela ignorovat, nýbrž postupovat tak, že **zjevný účel** v ní obsaženého požadavku **aplikujeme při výkladu** souvisejících právních norem. To pak platí zejména pro výklad té právní normy, která byla nemožností naplnění dispozice zkoumané právní normy bezprostředně aktivována.

Aplikujeme-li tento teleologický výklad na požadavek „plného vyvážení“ utrpěné nemajetkové újmy, je třeba účel tohoto požadavku uplatnit při výkladu zásad slušnosti interpretací, že **kompence osob, kterým bylo ublíženo na zdraví, by měla být v rámci možností co nejúplnější (největší)**. Tento výklad ostatně rezonuje s jednou ze základních zásad nového občanského

zákoníku, totiž že každý má právo na ochranu svého života a zdraví (§ 3 odst. 2 písm. a) NOZ), jakož i s tím, že život a zdraví člověka jsou z hlediska ústavněprávního i soukromoprávního významnější hodnotou než majetek.

Proč řešit zásady slušnosti, když máme Metodiku?

Jiný čtenář zase může namítnout, že přicházím s křížkem po funuse, neboť kompenzaci při ublížení na zdraví již vyřešila Metodika k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, zaštitěná Nejvyšším soudem, tak co ještě řešit? Jinými slovy tento argument zní, že v daném kontextu zásady slušnosti = Metodika. Skutečně?

Dovolím si nesouhlasit. Pojem „**slušnosti**“ nový občanský zákoník nikde nedefinuje (ani by to nebylo příliš vhodné), lze však usuzovat, že jde o **složku dobrých mravů**, resp. způsob, jak dobré mravy zohlednit v dané konkrétní situaci, v našem případě při určování adekvátní kompenzace za ublížení na zdraví ze strany soudu. Dobré mravy jakožto souhrn etických, obecně zachovávaných a uznávaných zásad představují natolik komplexní a namnoze i mimoprávní problematiku, že ji lze těžko zredukovat do poměrně technicistního textu Metodiky s tím, že nic jiného již není třeba zohledňovat. Tolik stručně **v obecné rovině**.

Víte, jak Metodika výši kompenzace vlastně počítá?

Neméně podstatná je však též **rovina obsahová**. Zde je dobré mít na paměti, proč Metodika vlastně vznikla. Dne 1. ledna 2014 nabyl účinnosti nový občanský zákoník, který zrušil předchozí náhradovou vyhlášku a pro stanovení náhrady nemajetkové újmy na zdraví v konečném důsledku zavedl kritérium jediné – právě ony „zásady slušnosti“. To byl samozřejmě zásadní problém primárně pro praxi, když pro mimosoudní odškodňování např. dopravních úrazů pojišťovny chyběla jakákoliv konkrétní vodítka. Ovšem ani soudy se neměly „čeho chytit“ a hrozilo, že každý soudce si bude zásady slušnosti vykládat po svém. V nejisté situaci se logicky octli i samotní poškození, jejich rodinní příslušníci, odpovědné osoby (škůdci) i právní zástupci těchto subjektů. Bylo tedy třeba urychleně poskytnout dostatečně autoritativní vodítka ke konkrétnějšímu stanovení výše náhrad, k čemuž posloužila právě Metodika.

Jakkoliv bylo vytvoření Metodiky za daného stavu chvályhodným počinem, nelze nevidět, že vznikala pod nemalým časovým tlakem, a byla tedy **šita značně horkou jehlou**. To je patrné i z toho, že Metodika nebyla publikována ještě před účinností nového občanského zákoníku nebo současně s ní, ale poprvé až 14. dubna 2014, kdy byla společně se související tiskovou zprávou zveřejněna na internetových stránkách Nejvyššího soudu. Ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pak byla pod č. 63/2014 zveřejněna až 21. července 2014, ovšem bez jakéhokoliv stanovení vah jednotlivých omezení lidského života, což je pro konečný výpočet zcela zásadní. K tomu došlo až 10. února 2015, kdy byla ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek č. 1/2015 publikována tzv. redakční oprava Metodiky, která váhové algoritmy do Metodiky doplnila (k zásadní nevhodnosti nastavení těchto vah se ještě dostaneme).

Je tedy zřejmé, že Metodika vznikala ve spěchu, bez širší odborné diskuse, neboť na tu objektivně nebyl čas. Z tohoto důvodu bohužel Metodika obsahuje některé dosti závažné nedostatky, které její využitelnost jakožto jediného zdroje „zásad kompenzační slušnosti“ ztlačí. Ty **nejpodstatnější (systémové) vady** lze shrnout následovně:

1. Pro účely kompenzace ztížení společenského uplatnění Metodika jako katalog oblastí lidského života, ve kterých dochází u dané osoby k omezení, využívá upravenou Mezinárodní klasifikaci funkčních schopností, disability a zdraví („**MKF**“), vypracovanou Světovou zdravotnickou organizací

(konkrétně byla využita 3. část MKF nazvaná „Aktivity a participace“). Tato klasifikace však byla vypracována primárně **pro zcela jiné účely** – konkrétně šlo zejména o zavedení společného jazyka pro účely mezinárodního srovnání dat mezi jednotlivými zeměmi. [2]

Na první pohled dobrý nápad s využitím mezinárodně uznávané klasifikace tak při aplikaci **na soukromoprávní** odškodňování újmy na zdraví konkrétního poškozeného vedl ke značně nepřehlednému systému 5stupňového posuzování 73 různě relevantních domén, z nichž každá je navíc hodnocena ve 2 kategoriích (kapacita a výkon). Pravděpodobnost, že při posuzování 73 domén ve dvou kategoriích, tedy celkem 146 položek na 5stupňové škále, dospějí sebelépe vyškolení znalci u stejného případu ke stejnému výsledku, se limitně blíží nule – a praxe ostatně ukazuje, že některé posudky týkající se téhož poškozeného se od sebe liší zcela diametrálně.

2. Ještě zásadnější vadou Metodiky je **úplná rezignace na řádné nastavení vah jednotlivých domén**. Autoři MKF jednotlivé domény pro statistické účely rozdělili do 9 různých kapitol typu Komunikace, Pohyblivost či Péče o sebe, o různém počtu domén. Metodika toto arbitrární rozdělení víceméně převzala a přiřadila bez jakékoliv hlubší analýzy všem 9 kapitolám **stejnou váhu** (tedy $1/9 = 0,1111$), a to zcela bez ohledu na to, zda jde o kapitolu týkající se zásadních omezení typu péče o sebe či naopak o méně závažná omezení týkající se např. komunitního či politického života. Aby toho nebylo málo, Metodika dále přiřadila všem doménám v rámci jedné kapitoly stejnou relativní váhu, takže platí, že čím více domén je do kapitoly zařazeno, tím menší je jejich váha, opět **zcela bez ohledu na náplň konkrétních domén!**

Dochází tak k naprosto absurdním situacím, kdy např. možnost účastnit se na politickém životě (doména d950) má váhu 0,25, zatímco schopnost čtení (doména d166) má váhu pouze 0,0625, tedy 4× nižší! A to vše jenom proto, že v kapitole 9 Metodiky (Život komunitní, sociální a občanský) jsou pouze 4 domény, kdežto v kapitole 1 (Učení se a aplikace znalostí) je domén 16. Skutečně existuje člověk, kterému nezpůsobilo ke čtení vadí méně, než nemožnost kandidovat ve volbách, a to navíc 4× méně? Jiný příklad – vágní doména „Zvládání obtíží a jiných psychických nároků“ (d240) má více než 2× vyšší váhu než schopnost mluvení (d330) a dokonce 3× vyšší váhu než schopnost chůze (d450)! Opět zde o kompenzaci poškozeného rozhoduje počet domén v kapitolách, nikoliv jeho konkrétní stav. Jaký má počet domén v kapitole vztah k zásadám slušnosti? Je férové říci, že naprosto žádný.

Problém je i se stejnou vahou domén v rámci jedné kapitoly – podle Metodiky tak mají např. v rámci kapitoly 7 (Mezilidská jednání a vztahy) formální společenské vztahy (d740) naprosto stejnou váhu jako např. rodinné vztahy (d760) či intimní vztahy (d770). Skutečně to takto běžný člověk vnímá? Zjevně nikoliv, Metodika ovšem takto normuje „zásady slušnosti“.

Podobných absurdit bychom mohli najít desítky, resp. stovky. Naprosto mechanistické nastavení vah (v závislosti na počtu kapitol, resp. počtu domén v kapitolách, což nemá nic společného se skutečným strádáním poškozených) vede spíše **ke karikatuře „zásad slušnosti“**. Existence mnoha balastních domén pak přispívá k dalšímu rozředování významu již tak váhově podhodnocených zásadních domén týkajících se soběstačnosti, pohyblivosti či základních lidských smyslů. Je pak zřejmé, že právě v kategorii lehčích či středně těžkých ublížení na zdraví (kterých je ovšem většina) bude celková částka kompenzace dle aktuálního textu Metodiky **často několikanásobně nižší**, než by byla při adekvátním nastavení vah a selektivnějším výběru domén.

3. Nemenším systémovým problémem je skutečnost, že Metodika v praxi fakticky funguje jako jakási **„kompenzační černá skříňka“**, kdy je znám pouze vstup (konkrétní stav poškozeného) a výstup (výše kompenzace), aniž by uživatel Metodiky – např. poškozený – plně chápal, jak se k danému výsledku vlastně dospělo. Na nakládání s touto černou skříňkou pak mají (minimálně v oblasti ztížení

společenského uplatnění) monopol speciálně vyškolení znalci. Vzhledem k nepřehlednému systému 5stupňového posuzování 73 domén ve 2 kategoriích (což je celkem 730 modalit) je pro soud postup znalce obtížně přezkoumatelný – který ze soudců je bez dalšího např. schopen rozklíčovat znalci mechanicky přebíraný systém naprosto nevhodně stanovených vah? Nejde přitom o posuzování odborných závěrů, ale postupu, při kterém znalec své odborné závěry kvantifikuje způsobem stanoveným Metodikou.

Každopádně po soudu se žádá, aby rozhodl v souladu s Metodikou, tj. tak, jak to vypočítal znalec. Jinými slovy **o výši kompenzace v konečném důsledku rozhoduje namísto soudce znalec** s tím, že pokud by soud přiznal kompenzaci vyšší, než stanovil znalec, jeho rozhodnutí zruší nadřízený soud s odůvodněním, že nebylo rozhodováno v souladu s Metodikou. Soudce tak často volí cestu menšího odporu – proč já bych se namáhal přiznávat spravedlivější odškodnění, a ještě to složitě odůvodňoval, když mi to pak odvolací či dovolací soud stejně hodí na hlavu a já pak budu mít akorát více práce?

Místo soudců tak rozhodují znalci a ti zase (jsa vázáni algoritmy Metodiky) aplikují **zcela neadekvátně nastavené váhy** jednotlivých domén. Tento stav je pak vydáván za naplnění „zásad slušnosti“ – taková je bohužel realita všedních dní 3,5 roku po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku. Realita, která je v přímém rozporu jak s běžným chápáním spravedlnosti, tak i s jasným záměrem zákonodárce, když právě ve vztahu k náhradě nemajetkových újem je v důvodové zprávě výslovně uvedeno, že *„odpovědnost za spravedlivé rozhodnutí v konkrétním případě nemůže ze soudce nikdo sejmout“*.

Jak k tomuto stavu došlo?

Výše jsem rozebral obecnou i obsahovou rovinu svého argumentu, že Metodiku nelze synonymizovat se zásadami slušnosti. Pro věc podstatná je ovšem též **rovina procedurální**. Jak vlastně Metodika vznikala a kdo se na její tvorbě podílel? To není žádným tajemstvím, neboť je to popsáno v Preambuli Metodiky, konkrétně v jejím závěru. Vyplývá z ní, že Metodiku vypracovali zejména členové senátu č. 25 Nejvyššího soudu (JUDr. Vojtek, JUDr. Škárová, JUDr. Waltr) ve spolupráci se Společností medicínského práva (JUDr. MUDr. Žďárek, MUDr. Mgr. Těšinová) a se zástupci pojišťoven, reprezentovaných Českou kanceláří pojistitelů, Českou asociací pojišťoven a pojišťovnou Allianz. Z výčtu jednotlivých jednání pak vyplývá, že hlavní pracovní skupina se scházela od dubna 2013 do dubna 2014, dále pak probíhaly porady a diskuse na toto téma v rámci justice.

Již na první pohled překvapí **absence zástupců** právnické akademické obce a zejména pak zástupců pojištěných osob (poškozených) a pojistníků (potenciálních škůdců), tedy **těch, kterých se Metodika primárně týká**. Přitom i v bodě III. Preambule Metodiky je při odůvodnění potřeby Metodiky uvedeno, že *„poškozený totiž nebude mít představu, jaká částka představuje plné odškodnění konkrétního poranění ... Nebude to vědět ani jeho zástupce ... Nejistotě ... budou čelit i osoby k náhradě škody povinné ...“*. Jejich zájmy přesto při přípravě Metodiky nikdo nehájil.

Naproti tomu **pojistitelé byli v pracovní skupině zastoupeni poměrně masivně**, a to hned třemi výše zmíněnými subjekty (ČKP, ČAP, Allianz). Měli zástupci pojišťoven zájem na tom, aby kompenzace poškozeným podle nového občanského zákoníku byly podstatně vyšší než za staré právní úpravy, jak se předvíдалo v tisku? Logicky nikoliv a nelze jim to mít za zlé, neboť oni hájili zájmy pojistitelů, a nikoliv poškozených. A nutno říci, že se svého úkolu zhostili úspěšně – aktuárům (pojistným matematikům) pojišťoven muselo být jasné, jaké „redukční“ důsledky bude mít Metodikou zvolené nastavení vah na celkovou výši kompenzací u většiny případů, přesto (resp. právě proto) zástupci pojišťoven proti neadekvátnímu nastavení vah nic nenamítali. Jak ovšem z jejich pohledu dále snížit výši kompenzací?

Odpověď není složitá - stačí se zamyslet, k čemu váhy jednotlivých domén (a kapitol) vlastně jsou. Násobí se jimi tzv. **základní rámcová částka**, tedy pomyslná hodnota zmařeného (byť neskončeného) lidského života při 100% vyřazení ze všech sfér společenského zapojení. Čím nižší základní rámcová částka, tím nižší výsledná kompenzace poškozených. Z neoficiálních informací vyplývá, že tato částka byla původně uvažována ve výši **minimálně 15 miliónů Kč**, ovšem na základě značného tlaku zástupců pojišťoven byla nakonec snížena na 10 miliónů Kč (resp. 400násobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy). A člověk nemusí být velký matematik, aby si spočítal, že nebýt této jediné změny, veškeré kompenzace ztížení společenského uplatnění dle Metodiky mohly být minimálně o 50 % vyšší. O vlivu pojišťoven ostatně svědčí i to, že zatímco prvních osm jednání hlavní pracovní skupiny se konalo ve Faustově domě (resp. v jednom případě na nedalekém děkanátu 1. LF UK), finální dvě setkání - 31. března a 7. dubna 2014, tedy těsně před publikací Metodiky na stránkách Nejvyššího soudu - se uskutečnila v České kanceláři pojistitelů.

Pokud jde o **úcast představitelů justice na tvorbě Metodiky**, nelze jim rozhodně nic vyčítat. Byl rok 2013, účinnost nového občanského zákoníku se blížila a bylo třeba jednat - se samotnými „zásadami slušnosti“ by si praxe v oblasti odškodňování nemateriálních újem bezpochyby nevystačila a zejména v oblasti mimosoudních kompenzací hrozil chaos. Mimořádná situace si žádala mimořádné řešení a lze kvitovat s povděkem, že se soudci senátu č. 25 Nejvyššího soudu společně se Společností medicínského práva za dané (jimi nezaviněné) situace chopili iniciativy. Na druhé straně však nelze pominout negativní důsledky onoho mimořádného řešení.

Pro ideální situace platí zásada, že **soudci by neměli psát zákony, podle kterých pak budou soudit**. Podobně jako akademická sféra či svobodná právnická povolání by justice měla být v zákonodárném procesu pouze připomínkovým místem. Při současné absenci zkušených legislativců na jednotlivých ministerstvech je to obtížně realizovatelná zásada, ale to nic nemění na jejím opodstatnění. Ukažme si to právě na příkladu Metodiky. Ta samozřejmě není zákonem, a dokonce ani právním předpisem, ale smysl uvedené zásady pro ni platí tím spíše.

Po publikaci Metodiky bylo třeba její uživatele vyškolit - už proto, že Metodika sama není napsána příliš „user-friendly“ způsobem. A kdo jiný je k tomu povolanejší, než autoři Metodiky? Soudci senátu č. 25 tak spolu s představiteli Společnosti medicínského práva na různých přednáškách a seminářích **školí** nejen odbornou veřejnost [3], ale v rámci Justiční akademie i soudce. [4] Pokud jde o školení znalců provádějících hodnocení dle Metodiky, soudce senátu č. 25 je pravidelně jedním ze tří členů **zkoušební komise**. [5] Autorem reprezentativního **komentáře** k § 2958 NOZ týkajícího se zásad slušnosti, a tedy i Metodiky, je soudce senátu č. 25. [1] A **veškerá dovolání** ve věcech občanskoprávních sporů o náhradu škody a nemajetkové újmy na zdraví podle rozvrhu práce rozhodují - soudci senátu č. 25 Nejvyššího soudu. [6]

Zkuste se nyní vžít do pozice člověka, která je ve vztahu ke konkrétní problematice **legislativcem, lektorem, zkoušejícím, komentátorem i soudcem v jedné osobě**. Byli byste při Vašem soudcovském rozhodování schopni oprostít se od toho, že příslušný materiál je Vaším „dítětem“? Byli byste ochotni „zklamat“ Vaše posluchače tím, že budete rozhodovat jinak, než jste jim předtím přednášeli? Označili byste za nesprávné názory, které jste předtím požadovali při zkoušce? Vrátili byste nižšímu soudu rozhodnutí zpět z důvodu, že se držel právního výkladu, který jste předtím podali v komentáři? A vyhověli byste dovolání, které požaduje vyšší kompenzaci na základě názorů odlišných od těch, které jste předtím prezentovali na školení soudců?

Pokud jste si na shora uvedené otázky odpověděli záporně, gratuluji Vám k upřímnosti. Pak ovšem nelze kritizovat členy senátu č. 25, že při svém rozhodování postupují stejně. Ke koncentraci funkcí z jejich strany bezpochyby nedošlo z touhy po moci, ale z důvodu, že se rozhodli aktivně řešit mimořádnou situaci. Jistě by bylo snadnější po přijetí nového občanského zákoníku pasivně přihlížet

podle hesla, že kdo nic nedělá, nic nezkaží. Do určité míry se tak stali obětí situace, kterou sami nezavinili.

Výše uvedená apologetika bohužel nemění nic na tom, že ze strany Nejvyššího soudu nelze nápravu současného nevyhovujícího stavu konkretizace zásad slušnosti očekávat (dojde-li k tomu, bude to příjemné překvapení). Soudci se z justičních školení vrací s dojmem, že nebudou-li se striktně držet Metodiky, jejich rozhodnutí jim nakonec Nejvyšší soud „hodí na hlavu“. Sebesofistikovanější protiargumentace advokáta poškozeného končí při soudním jednání ze strany soudce slovy „ale na školení nám říkali“. O kompenzaci namísto soudců fakticky rozhodují znalci, vyškolení a prozkoušení k bezvýhradné aplikaci Metodiky. Neadekvátně nízké kompenzace odvolací soudy potvrzují, protože je to v souladu s Metodikou, a absurdním nastavením vah se vůbec nezabývají. Advokáti se bojí pro poškozeného žalovat více, než stanoví Metodika, aby klienta nehnali do předem ztraceného boje. Jakékoliv doktrinální diskuse jsou už dopředu vnímány jako čistě akademické debaty bez praktického významu, protože Nejvyšší soud má na věc již předem daný pevný názor. Pojišťovny si mnou ruce, protože na kompenzacích vydávají znatelně méně, než se původně obávaly. Poškození, kterým měly zásady slušnosti původně pomoci, se skutečně spravedlivé kompenzace nedočkají. **Smysl zákona**, který měl soudcům uvolnit ruce při rozhodování a poškozeným dát reálnou šanci na adekvátní kompenzaci, **tak byl postaven na hlavu**.

Jak z toho ven?

Popsaný stav vyznívá (oprávněně) poněkud strašidelně, nicméně cesta, jak se ze současných „zabetonovaných“ poměrů dostat, naštěstí existuje – stačí se vrátit ke kořenům. Konkrétně k samotnému znění § 2958 NOZ, podle kterého se výše náhrady nemajetkové újmy na zdraví stanoví **podle zásad slušnosti**. Dále pak k důvodové zprávě k tomuto ustanovení, jež odpovědnost za spravedlivé rozhodnutí v jednotlivých konkrétních případech **svěřuje soudcům** (nikoliv tedy znalcům, autorům Metodiky či komukoliv jinému) s tím, že „*nic nebrání tomu, aby se soudní praxe sama shodla na zásadách, podle nichž bude postupováno*“.

Jestliže se má na zásadách kompenzace jednotlivých konkrétních případů shodnout „soudní praxe“, pak je zřejmé, že tuto shodu nelze jednostranně vynucovat „shora“, tj. ze strany Nejvyššího soudu, který je pouze právní (nikoliv skutkovou) instancí, když jsou to **naopak prvoinstanční soudy**, které jakožto nalézací soudy mají k posouzení specifických okolností daného případu **nejlepší předpoklady**. Ke skutečnému konsensu lze dospět pouze tehdy, budou-li mít jeho účastníci rovnoprávné postavení – v opačném případě není konsensu třeba a stačí využívat hierarchické nastavení soudního systému.

Znamená to, že by snad soudci první instance měli Metodiku ignorovat (což někteří již dělají)? Nikoliv, protože to je většinou toliko výrazem apriorně negativního vztahu konkrétního soudce k Metodice bez toho, aby tento postup byl součástí systémového řešení. Metodiku nelze a není vhodné ignorovat, neboť je bezesporu hodnotným příspěvkem do diskuse ohledně výše kompenzací, sepsaným respektovanými odborníky. Ovšem i autoři Metodiky by se měli vrátit ke kořenům a respektovat, co sami uvedli v jejím textu, totiž že „*není pochyb o tom, že Metodika nemůže mít závazný charakter*“ a že jde o „*doporučující materiál*“. [7] Ještě pregnantněji je to vyjádřeno v původní verzi Metodiky, jak byla publikována ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek: „*Metodika Nejvyššího soudu nemá a nemůže mít závazný charakter, je však pomůckou k naplnění zásady slušnosti ve smyslu § 2958 o. z.*“ [8] (zvýraznění doplněno)

Metodika by tedy měla být **pomůckou**, jak naplnit imperativ zásad slušnosti, **nikoliv však knutou**, prostřednictvím které by měli být „srovnáni do latě“ soudci, kteří mají na spravedlivé odškodnění jiný názor než autoři Metodiky. Pomůckou, která nám sděluje cennou informaci o tom, v jaké úrovni

se pohybují **mimosoudní** občanskoprávní kompenzace poškozených, kde je významnou hodnotou též skutečnost, že odškodnění proběhne rychle a bez stresů způsobených soudním projednáváním věci. Zároveň je však Metodika pomůckou, kde jsou mnohé váhy nastaveny tak špatně, že to (použijí-li poněkud patetická slova § 2 odst. 3 NOZ) „urazí obyčejné lidské citění“. Pomůckou, která (nejen) nastavením základní rámcové částky jde snad až příliš na ruku pojišťovně.

Budiž v tomto kontextu připomenuto, že při určování výše náhrady nemajetkové újmy na zdraví **soud postupuje podle § 136 OSŘ, tj. určuje ji na základě své úvahy**. [9, 10] Aby však nedošlo k libovůli, musí soud vycházet z úplně zjištěného skutkového stavu a opírat se o konkrétní a přezkoumatelná hlediska. Svoji úvahu pak soudce samozřejmě musí v odůvodnění rozhodnutí dostatečně popsat, včetně například toho, z jakých údajů či srovnání při stanovení částky náhrady vycházel. Zde je třeba zdůraznit, že u náhrady nemajetkové újmy na zdraví by **těžištěm těchto úvah měla být konkrétní žalobcova újma** – jaké bolesti vytrpěl, jakými jinými útrapami prošel, jak jej ublížení na zdraví omezovalo při léčbě, jaké trvalé následky mu to způsobilo atd. Tyto **nosné úvahy** je však třeba (v rámci prevence libovůle) zasadit do kontextu – a tento kontext poskytuje mimo jiné i Metodika, resp. posudek podle ní vypracovaný.

Jak však v rámci těchto **kontextuálních úvah** se znaleckým posudkem dle Metodiky pracovat, aby soud svým rozhodnutím nepetřifikoval zjevnou nespravedlnost vyplývající zejména z neadekvátního nastavení vah jednotlivých domén?

Kontext v oblasti náhrady nemajetkové újmy na zdraví neposkytuje pouze Metodika. Pro oblast pracovněprávních vztahů je v účinnosti nařízení vlády č. [276/2015](#) Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání (tzv. „**náhradové nařízení vlády**“), které je jakousi vylepšenou verzí předchozí náhradové vyhlášky č. [440/2001](#) Sb. Z hlediska jednotnosti právního řádu je samozřejmě nešťastné, že zde máme dva paralelní systémy, a to tím spíše, že před účinností nového občanského zákoníku se občanskoprávní i pracovněprávní újma posuzovala podle stejného předpisu (podle již zmíněné náhradové vyhlášky).

Nicméně jestliže se zákonodárce – prostřednictvím § 271c ZP, který na náhradové nařízení vlády odkazuje – pro tento model rozhodl, nelze existenci náhradového nařízení vlády ignorovat, a je tedy nutno jej při **posuzování kontextu** občanskoprávních náhrad zohlednit. I náhradové nařízení vlády je totiž pomůckou, která nám poskytuje cennou informaci o výši zejména mimosoudních kompenzací ze strany pojišťoven. Pro představu např. v roce 2015 bylo Státním úřadem inspekce práce a Českým báňským úřadem zaznamenáno celkem 41 951 pracovních úrazů, z čehož bylo 1 315 pracovních úrazů s hospitalizací nad 5 dnů (kde lze očekávat vyšší procento trvalých následků). [11]

Naprostým minimem, které by soud měl pro korekci svého pohledu na znalecký posudek dle Metodiky udělat, je proto porovnat z něj vyplývající kompenzaci s odškodněním podle náhradového nařízení. Výhodou je, že k tomu není třeba znalce a příslušnou částku lze zjistit prostým sečtením hodnot několika relevantních položek. I náhradové nařízení vlády má své nedostatky, ovšem v mnoha případech přiznává poškozeným za ztížení jejich společenského uplatnění částky vyšší, než je tomu u Metodiky. Je však skutečně nutné zohledňovat pracovněprávní úpravu? Bezpochyby ano.

Zvýhodňování jedné skupiny občanů nad druhou je neakceptovatelné již z hlediska ústavněprávního **principu rovnosti**, vyjádřeného primárně v čl. 1 Listiny základních práv a svobod, podle kterého jsou lidé svobodní a rovní v důstojnosti i právech. Stejně tak je takové zvýhodňování (ať již v jakémkoliv gardu) neakceptovatelné z hlediska **principu proporcionality (přiměřenosti)** mezi jednotlivými typy náhrad nemajetkových újem, jak jej Ústavní soud znovu zdůraznil např. v nálezu I. ÚS 2844/14 ze dne 22. prosince 2015: „... při stanovení výše částky *relutární* náhrady je nutno použít **princip proporcionality** též tím způsobem, že obecné soudy porovnají částky této náhrady

přisouzené v jiných případech, a to nejen v obdobných, ale i v dalších, v nichž se jednalo o zásah do jiných osobnostních práv, a to zejména do práva na lidskou důstojnost.“ (zvýrazněni doplněno)

Jestliže dle Ústavního soudu mají soudy při stanovení náhrad porovnávat nejen obdobné případy, ale i případy, kdy bylo zasaženo do jiných (neobdobných) osobnostních práv, je zřejmé, že v případě **zcela totožné** újmy to platí několikanásobně. Přičemž ono porovnávání není pochopitelně cílem samo o sobě – vlastním naplněním zásady proporcionality je přiznat v obdobných případech obdobnou kompenzaci, resp. **v totožných případech kompenzací totožnou**.

Toto nazírání ostatně v kontextu pracovněprávní vs. občanskoprávní úprava potvrdil i Ústavní soud, když ve svém nálezu IV. ÚS 3122/15 ze dne 2. února 2016 řešil kompenzaci za pracovní úraz, který nastal ještě před účinností nového občanského zákoníku. Výše odškodnění tedy byla (v souladu s tehdejšími zněním zákoníku práce) řešena podle náhradové vyhlášky č. [440/2001](#) Sb., notoricky známé pro disproporci mezi základními sazbami odškodnění podle ní přiznávaného a skutečným rozsahem újmy poškozených. Ústavní soud napadená rozhodnutí zrušil mj. z důvodu porušení principu proporcionality a uvedl přitom, že i při vázanosti tehdy účinnou úpravou nebránilo soudům „*při stanovení konkrétní výše odškodnění ... **zohlednit** i navazující, zásadním způsobem odlišný vývoj, který reflektoval neudržitelnost dosavadní právní úpravy*“ (zvýrazněni doplněno). Ač šlo o pracovněprávní spor, poukázal přitom právě na Metodiku.

Z tohoto nálezu někteří zastánci vedoucí úlohy Metodiky dovozují, že pokud podle pracovněprávní úpravy vychází kompenzace nižší, má se postupovat podle Metodiky, ale obráceně to neplatí. To je vskutku rázovité chápání principu proporcionality náhrad a principu rovnosti. Znamená to, že právo na přiměřenou kompenzaci mají pouze zaměstnanci, zatímco ostatní občané nikoliv? Že lidé jsou si sice rovni, ale zaměstnanci jsou si „rovnější“? Tímto uvažováním se vracíme do dob, kdy veškerá moc patřila pracujícímu lidu a kdo nepracoval, byl příživník, kterého je třeba potrestat. Vedle v současnosti zcela nepřijatelných důsledků však tento způsob uvažování pomíjí, že soud při stanovení výše náhrady nemá postupovat ani podle Metodiky, ani podle náhradového nařízení vlády, ale **dle svého volného uvážení** s tím, že k částkám na jejich základě pouze **přihlíží**, a to tak, že v rámci odůvodnění vysvětlí též relaci soudem určené náhrady k těmto částkám. Ostatně ani ve shora citovaném nálezu IV. ÚS 3122/15 Ústavní soud neuvedl, že by snad obecné soudy měly postupovat podle Metodiky, pouze jim uložil její existenci „*zohlednit*“.

Řádné zohlednění pak logicky znamená, že pokud by Metodika stanovila náhradu vyšší, než pracovněprávní úprava, je třeba tuto částku za standardních okolností vnímat jako **nepodkročitelné minimum**, a to jednak vzhledem k „redukčním“ účinkům nastavení vah v Metodice, jednak s ohledem na primární účel Metodiky jakožto nástroje toliko *mimosoudního* řešení sporů. A obdobně to platí i v opačném gardu – pokud náhradové nařízení vlády pro určitou újmu stanoví vyšší kompenzaci než Metodika, je tuto vyšší částku zásadně vhodné vnímat jako **částku minimální**, v tomto případě i z důvodu, že jako minimální vnímá částky dle náhradového nařízení vlády samotný zákoník práce. K tomu viz § 271c odst. 1 ZP, podle kterého se náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění poskytuje „**nejméně**“ ve výši podle náhradového nařízení vlády, a § 271s ZP, podle něhož soud může výši odškodnění stanovenou náhradovým nařízením vlády „**přiměřeně zvýšit**“, aniž by to bylo vázáno na jakékoliv „výjimečné“ podmínky, jako tomu bylo za dříve platného analogického ustanovení § 388 ZP.

Jakákoliv nerovnost mezi výší náhrady pro občanskoprávní a pracovněprávní účely ostatně z hlediska proporcionality nedává smysl ani z důvodu, že v některých případech nemusí jít „pouze“ o totožnou újmu, ale dokonce i o totožného člověka. Např. za situace, kdy zaměstnanec před budovou zaměstnavatele zraní projíždějící auto, měl by tento zaměstnanec nárok na vyšší částku podle

náhradového nařízení vlády, pokud by zrovna vyřázel na schůzku či oběd s obchodním partnerem zaměstnavatele, avšak naopak na nižší částku podle Metodiky, pokud by šel na oběd s kamarádem. Přitom je zjevné, že **strádání takto zraněného člověka je identické** zcela bez ohledu na to, při jaké příležitosti k jeho úrazu došlo, a zda se tedy formálně aplikuje občanskoprávní či pracovněprávní režim.

Pouhým zohledněním výpočtu podle náhradového nařízení vlády by se ovšem **soud hledající spravedlivé řešení neměl spokojit** - už z toho důvodu, že ne vždy bude kompenzace dle náhradového nařízení vlády vyšší než dle Metodiky. Připomeňme zde v úvodu článku zmíněný požadavek § 2958 NOZ na „plné vyvážení“ utrpené nemajetkové újmy a z toho pro zásady slušnosti vyplývající výkladové pravidlo, že kompenzace osob, kterým bylo ublíženo na zdraví, by měla být v rámci možností co nejúplnější (největší). Což je **imperativ zejména pro soud**, neboť u mimosoudního, resp. předsoudního řešení je na svobodném posouzení poškozeného, zda nabízenou výši kompenzace přijme (pokud mu pojišťovna vůbec něco nabídne).

Jakým dalším směrem by tedy měl soud své úvahy vést? Příslušný soudce by měl jím stanovenou výši náhrady poměřovat zejména s tím, o kolik by částka kompenzace vypočtená dle Metodiky byla vyšší v případě, že by váhy jednotlivých domén byly nastaveny spravedlivěji. Není samozřejmě reálné, aby si každý soudce sám stanovoval adekvátní váhy všech 73 domén (to měli učinit autoři Metodiky), je však možno provádět **jednoduché referenční výpočty**.

Jeden z nich může spočívat např. v tom, že váhu dle Metodiky údajně „nejcennějších“ domén lidského života, mezi které spadají domény v rámci kapitoly 9 (Život komunitní, sociální, občanský), tedy váhu 0,25, vydělíme aritmetickým průměrem vah domén v kapitolách, které se dle znaleckého posudku trvalých následků poškozeného nejvíce dotýkají. Půjde-li např. o kapitoly 4 (Pohyblivost), kde má každá doména váhu 0,0833, a kapitolu 5 (Péče o sebe) s vahou jednotlivých domén 0,1429, bude aritmetický průměr jejich vah 0,1131. Zmíněným vydělením ($0,25/0,1131 = 2,2104$) zjistíme, že pokud by váha zmíněných dvou doménových skupin byla toliko stejná jako domény týkající se „nejcennějšího“ komunitního, sociálního a občanského života, byla by částka náhrady vypočtená dle Metodiky, resp. znaleckého posudku cca 2,2× vyšší. I tuto skutečnost pak může soud při svých úvahách zohlednit. [12]

Je zřejmé, že tyto referenční výpočty jsou výpočty toliko aproximačními, nikoliv algoritmicky exaktními - to však není na závadu, neboť nejde o výpočty dle Metodiky, ale **pomocné kalkulace soudu v rámci jeho úvah o výši spravedlivého odškodnění**. I tak si dovoluji tvrdit, že tyto jednoduché referenční výpočty jsou zohlednění reality mnohem blíže, než současné nastavení vah v Metodice. Poměrování soudem stanovené náhrady s různě korigovanými výpočty dle Metodiky může být samozřejmě i podrobnější či komplexnější, vše závisí na přístupu konkrétního soudce a směru jeho úvah.

Pokud se soud bude domnívat, že pomyslná hodnota zmařeného (byť neskončeného) lidského života při 100% vyřazení ze všech sfér společenského zapojení by měla odpovídat částce vyšší než Metodikou stanovených cca 10 miliónů Kč, může soud v rozsudku stanovenou výši kompenzace dále poměřovat též s tím, o kolik by jeho referenční výpočty týkající se Metodiky byly ovlivněny i tímto úhlem pohledu. Např. při základní rámcové částce ve výši 15 miliónů Kč (což byla jedna z původních variant při přípravě Metodiky) by výsledné částky byly 1,5× vyšší.

Závěrem budiž znovu zdůrazněno, že v souladu s úmyslem zákonodárce soud při stanovení náhrady při ublížení na zdraví nevypočítává její výši ani podle Metodiky, ani podle náhradového nařízení vlády, ani podle žádného jiného bodového či nebodového „manuálu“, nýbrž ji v návaznosti na konkrétní skutková zjištění v dané věci stanoví **na základě své vlastní úvahy** s tím, že existenci

různých „manuálů“ či metodických pomůcek toliko **zohlední**, tj. srozumitelně a přezkoumatelně vysvětlí, proč v porovnání s nimi stanovil částku jinou (vyšší). V tomto ohledu by odůvodnění úvah soudu mělo spočívat mj. v jím provedených jednoduchých referenčních výpočtech zaměřených též na korekci nedostatků Metodiky tak, aby v soudním řízení bylo dosaženo spravedlivějšího výsledku. **Těžištěm odůvodnění** soudu by však měl být popis, jak konkrétně se újma na zdraví promítla do tělesné, duševní a sociální sféry poškozeného, neboť to je stav, který je příznávanou náhradou kompenzován.

Má to celé význam, když má Nejvyšší soud jiný názor?

Jsem přesvědčen, že ano. Je třeba vidět, že Nejvyšší soud není všemocný hegemon, ale že i on se pohybuje toliko v rámci svých zákonem daných pravomocí. Nadto i Nejvyšší soud občas koriguje své názory, ať již „interně“ (např. na základě rozhodnutí velkého senátu), nebo častěji z důvodu, že příslušná otázka má i ústavní rozměr a Ústavní soud věc posoudí jinak.

Pokud jde o limity pravomocí Nejvyššího soudu, je třeba upozornit na skutečnost, že po zavedení revizního principu do úpravy dovolání (novelou OSŘ č. [404/2012](#) Sb.) je Nejvyšší soud již čistě právní instancí, oprávněnou k přezkoumání rozhodnutí **pouze po právní stránce** – jinými slovy skutková zjištění a skutkové závěry odvolacího soudu není Nejvyšší soud oprávněn přezkoumávat, natož je pak měnit. A jak bylo shora již zmíněno, výše náhrady nemajetkové újmy při ublížení na zdraví je stanovována **úvahou soudu podle § 136 OSŘ** – ta je ovšem **posuzováním skutkovým**, nikoliv právním (na rozdíl např. od posuzování právního základu věci). Nejvyšší soud proto není oprávněn *konkrétní* výši náhrad přezkoumávat, tím méně ji pak svým rozhodnutím přímo měnit (ač zmíněná novela OSŘ jinak pravomoc dovolacího soudu vydávat měnicí rozhodnutí v obecné rovině zakotvila). Nejvyšší soud logicky též není oprávněn zavazovat odvolací soud svojí představou (ať již konkrétní či rámcovou) o výši náhrady nemajetkové újmy v dané kauze, neboť takový postup by ve svém důsledku fakticky nahrazoval přímé změnové rozhodnutí Nejvyššího soudu.

Co tedy Nejvyšší soud při přezkumu výše náhrad nemajetkové újmy může? Odpověď je jednoduchá – dovolací soud je oprávněn přezkoumat toliko právní otázku případné **zjevné nepřiměřenosti** úvah odvolacího soudu ohledně výše náhrady. [13] To ovšem může vést pouze k potvrzujícímu či zrušujícímu rozhodnutí, nikoliv k rozhodnutí změnovému. Připomeňme, že úvahami odvolacího soudu se rozumí i úvahy, které tento soud převzal (vzal za své) od soudu prvního stupně. Možnost stanovování konkrétní výše náhrad nemajetkové újmy je tak **otevřena pouze prvoinstančním a odvolacím soudům**, nikoliv soudu Nejvyššímu – tomu v tomto ohledu přísluší (podobně jako Ústavnímu soudu) toliko **kasační kontrola proporcionality těchto náhrad**. Pokud jsou výše uvedené závěry pro Vás překvapivé, dovoluji si v podrobnostech odkázat na svůj článek, ve kterém se těmto aspektům detailně věnuji. [14]

Případy, kdy Ústavní soud koriguje názory Nejvyššího soudu, jsou taktéž relativně časté, a to zejména v oblasti náhrady nemajetkové újmy, kde jde o zásahy do těch nejzásadnějších lidských práv. Lze připomenout např. hojně citovaný nález I. ÚS 2844/14 ze dne 22. prosince 2015, kterým Ústavní soud zrušil mj. rozhodnutí Nejvyššího soudu, jenž neshledal nic závadného na zjevně neadekvátním snížení náhrad ze strany Vrchního soudu v Olomouci v kauze, kdy 15letý pacient zcela zbytečně zemřel v důsledku několikerého zásadního selhání lékařů Nemocnice Prostějov.

Nebo nález II. ÚS 46/16 ze dne 1. srpna 2016, kdy Ústavní soud zrušil rozhodnutí Nejvyššího soudu, který „od stolu“ o více než 1 milion Kč snížil náhradu ztížení společenského uplatnění ženě, která v důsledku dopravní nehody způsobené opilým řidičem ochrnula na obě dolní končetiny a trpí dlouhodobými psychickými problémy (k tomu viz též výše uvedené závěry **o nepřípustnosti změnových rozhodnutí Nejvyššího soudu** v těchto případech).

Osobně se domnívám, že lze očekávat i zrušení ústavní stížnosti napadeného rozhodnutí č. j. 4 Tdo 1402/2015-97 ze dne 12. dubna 2015, kterým Nejvyšší soud v rámci adhezního řízení opět „od stolu“ snížil o 3,8 milionu Kč(!) náhradu nezletilé dceři řidičky, která zemřela v důsledku riskantní jízdy jiného řidiče. Uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu je neústavní již z důvodu, že představuje nepřijatelné změnové rozhodnutí dovolacího soudu. Nejen právnická veřejnost však očekává, že se Ústavní soud vyjádří též k ústavnosti zobecnující pasáže rozhodnutí, v níž se Nejvyšší soud nastavuje mantinely rozsahu nároku na náhradu při usmrcení osoby blízké tak, že pro skupinu citově nejbližší spjatých osob (rodiče, děti a manželé) by se tato náhrada měla odvíjet v základním rozpětí mezi 240 až 500 tisíc Kč, což se velké části veřejnosti jeví jako zcela neakceptovatelné. [15]

Závěr

Zásady slušnosti ve smyslu § 2958 NOZ **nelze redukovat na Metodiku** k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, jakkoliv je tento materiál aktivně prosazován Nejvyšším soudem. Metodika má totiž v důsledku její urychlené přípravy a absence širší odborné diskuse značné nedostatky, zejména pak **naprosto nevhodně nastavené váhy jednotlivých domén**, což ve většině případů neumožňuje bez další korekce dosáhnout spravedlivého rozhodnutí.

Soud by při rozhodování o výši náhrady za újmu na zdraví měl primárně vycházet ze svých skutkových zjištění ohledně konkrétního strádání poškozeného. Výpočty dle různých pomůcek, jako je Metodika či náhradové nařízení vlády, by však měl ve svých úvahách zohlednit, a to jednak jako zásadně **nepodkročitelné minimum**, jednak pro účely jednoduchých referenčních výpočtů při poměrování soudem stanovené kompenzace s výsledky těchto (v mnoha ohledech nedokonalých) pomůcek. Stanovení **konkrétní** výše kompenzace je plně v rukách prvoinstančních a odvolacích soudů – Nejvyšší soud je jimi stanovenou částku oprávněn přezkoumávat toliko z pohledu, zda úvaha k ní vedoucí nebyla zjevně nepřiměřená, a není tedy oprávněn ji jakkoliv měnit.

Výše uvedené klade zvýšené nároky zejména na činnost prvoinstančních soudců, především na jejich schopnost **individuálně zhodnotit každý konkrétní případ** a v rámci svých úvah korigovat zjevné nedostatky Metodiky, jakkoliv to pro ně bude znamenat více práce a odůvodňování. Výsledkem však bezpochyby bude spravedlivější rozhodnutí. A protože soud nemůže přiznat více, než požaduje žalobce, bude samozřejmě též **na advokátech**, aby se nenechali vmanipulovat do Metodikou redukováných výší náhrad a požadovali pro své klienty skutečně spravedlivé kompenzace.

MUDr. Mgr. Daniel Mališ, LL.M.,
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5

-
- [1] Viz např. Vojtek, P. § 2958 (Náhrada za ublížení na zdraví). In: Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol.: Občanský zákoník: Komentář, Svazek VI. (§ 2521-3081) [Systém ASPI]. Wolters Kluwer
- [2] Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví: MKF. Praha: Grada, 2008, s. 17, dostupné na [www](http://www.mkf.cz), k dispozici v PDF formátu >>> [zde](#).
- [3] Viz např. pozvánky na semináře ohledně Metodiky konané dne 9. června, resp. 13. října 2014, dostupné na [www](http://www.bova.cz), k dispozici v PDF formátu >>> [zde](#) a [zde](#), přehled seminářů agentury BOVA týkající se problematiky nemajetkové újmy, dostupné na [www](http://www.bova.cz), k dispozici >>> [zde](#), či informace o kurzu „Stanovení výše náhrady za nemajetkovou újmu“, pořádaného společností Aliaves & Co. dne 5. června 2017, dostupné na [www](http://www.bova.cz), k dispozici >>> [zde](#).
- [4] Viz např. informace Justiční akademie o semináři „Metodika NS k náhradě nemajetkové újmy - začátečníci“, konané dne 7. dubna 2017, dostupné na [www](http://www.ja.cz), k dispozici >>> [zde](#), či informace Justiční akademie o semináři „Metodika NS k nemajetkové újmě na zdraví (§ 2958 o.z.) - pro pokročilé“, konaném dne 31. května, resp. 6. října 2017, dostupné na [www](http://www.ja.cz), k dispozici >>> [zde](#) a [zde](#).
- [5] Čl. 6 odst. 2 Zkušebního řádu pro znalce z oboru zdravotnictví, odvětví odškodňování nemateriálních újem na zdraví, dostupné na [www](http://www.mfcr.cz), k dispozici v PDF formátu >>> [zde](#).
- [6] Rozvrh práce Nejvyššího soudu ve znění od 1. května 2017, s. 46, dostupné na [www](http://www.ns.jud.cz), k dispozici v PDF formátu >>> [zde](#).
- [7] Bod IV. (Povaha Metodiky) Preambule Metodiky - dostupné na [www](http://www.ns.jud.cz), k dispozici v PDF formátu >>> [zde](#).
- [8] Čtvrtý odstavec úvodu Metodiky (před Preambulí), jak byla publikována ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 63/2014. Text Metodiky na stránkách Nejvyššího soudu je průběžně (byť zatím nikoliv zásadně) měněn, aktuálně ke dni 1. listopadu 2016, aniž jsou však konkrétní změny nějakým způsobem notifikovány. Pokud máte původní text Metodiky k dispozici, například ve formátu Word z některého systému právních informací, můžete si jej s PDF verzí na stránkách Nejvyššího soudu porovnat např. >>> [zde](#).
- [9] Viz např. usnesení Ústavního soudu III. ÚS 1472/10 ze dne 29. července 2010: „Rozhodování o výši náhrady za nemajetkovou újmu, resp. o výši přiměřeného zadostiučinění splňuje podmínky obecnými soudy aplikovaného ustanovení § 136 o. s. ř., tj. rozhodnutí o ní bylo ponecháno opodstatněně na jejich úvaze ...“
- [10] Viz též rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci spis. zn. 30 Cdo 4431/2007 ze dne 7. října 2009 (R 98/2010): „Je faktem, že určení výše nároku na přisouzení náhrady nemajetkové újmy v penězích lze zjišťovat značně obtížně. Vesměs se proto uplatní postup podle ustanovení § 136 o.s.ř., kdy soud tuto výši určí podle své úvahy.“
- [11] Státní úřad inspekce práce: Zpráva o pracovní úrazovosti v České republice v roce 2015, květen 2016, s. 7 - dostupné na [www](http://www.uzi.cz), k dispozici v PDF formátu >>> [zde](#).
- [12] Dle Metodiky se váhy jednotlivých domén ještě násobí vahou jednotlivých kapitol, avšak vzhledem k tomu, že váha všech devíti kapitol je stejná (0,1111), nemá to na velikost poměru mezi doménami v jednotlivých kapitolách žádný vliv.
- [13] K omezenosti dovolacího přezkumu výkladu relativně neurčitých právních norem toliko na otázky zjevně nepřiměřenosti úvah odvolacího soudu viz např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci spis. zn. 25 Cdo 1431/2015 ze dne 2. června 2015 (ve vztahu k mimořádnému zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění) nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci spis. zn. 30 Cdo

464/2016 ze dne 20. července 2016 (ve vztahu k náhradě nemajetkové újmy)

[14] Mališ, D.: Je Nejvyšší soud oprávněn snižovat náhrady nemajetkové újmy při ublížení na zdraví či usmrcení blízké osoby? - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[15] V podrobnostech viz Mališ, D.: Kam kráčíš, náhrado při usmrcení osoby blízké? - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#). V závěru tohoto článku je pak obsažen i návrh postupu při stanovení akceptovatelnějších náhrad při usmrcení blízké osoby.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)